

Sahne bir türlü gözümün önünden gitmiyor. Felç olmuş trafik nedeniyle biriken arabalar ve diğer insanların üstüne basarak ilerlemeye kararlı yığınlar. Keşke REM'in "Everybody Hurts" videosundaki gibi insanlar sakince arabalarından çıkıp güzel bir müzik eşliğinde yürüyor olsalardı. Falling Down'da Michael Douglas'ın kayışları koparıp arabadan inmesi ile başlayan serüvenine bile razıydım. Maalesef benim gördüğüm adeta Walking Dead'den fırlamış bir sahne gibiydi. "Ohm shanti ohm" diye gök gürültüsünü andıran bir uğultu ve zehir saçan egzoz dumanı arasında doğanın katledilip, yerine yapılan ultra lüks siteler içinde yoga, farkındalık meditasyonu ve kişisel antrenörüyle yapacağı derslerine yetişmeye çalışırken yolda ekarte ettiği kişilere "namaste" demeyi ihmal etmeyen bir yandan da içten içe "Acaba güneşe selam duruşlarını benden iyi yapan var mı?" diye düşünen bir sürü insan.

İstanbul Devlet Opera ve Balesi'nin, sezonu yüz yıllık uykuya dalan 'Uyuyan Güzel' balesiyle açması ve bizim de bu anı orada paylaşmamız ne kadar hoştu. Yan etkisi ise yukarıda anlattığım görüntülü tuhaf çağrışım oldu. Bale deyince aklınıza genelde daha yumuşak bir sanat dalı geliyorsa bu sizin kabahatiniz değil. Fakat böyle bir oyunu ön sıralardan izleyince dansçıların ne kadar güçlü ve sistemli olduğunu çok daha iyi takdir edebiliyorsunuz. Almanya'da altyapıda futbol oynamış ve kızı bale eğitimi alan biri olarak da şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki bir dansçının kondisyon ve teknik çalışma ağırlığı üst düzey futbol antrenmanlarından hafif değil. En çok dikkatimi çeken ve takdir ettiğim konulardan biri de özellikle balerinlerin, uzun bir aranın ardından bu kadar fit olmaları ve bu müthiş fiziki performansa rağmen nefes güçleriydi. Yüzleri kızarıp nefes nefese kalmış olmalarına rağmen bunun duruşlarını yani pozlarını bozmasına izin vermemeleri ise inanılmaz. Bir de Michael Jordan'ın nefesi kesilince öne eğilip şortunun yan altlarından tutup nefes almasını getirin gözünüzün önüne. Gerçi "Tim Grover Winning" isimli kitabında Jordan'ın bu nefes alma tekniğini nasıl görecekleri endişesi ile ilk başta istemediğini anlatıyor.

Her neyse, konuları fazla dağıtmadan devam edelim. "Uyuyan Güzel" denince bende yaptığı çağrışım sadece spiritüel yolculuğa çıkmayı yanlış anlamış zombi yogiler değildi. Uyku, uyanma, fizik ve teknik. Bazı kişileri uyurken seyretmeye doyamayız. Bazısını da uyandıktan sonra çekemeyiz. Hele yeni uyandıysa. Ama genel olarak insanlar uyurken daha güzel ve masumdur. Uyuyan masum güzel.

Uyanınca çirkinleşmeye başlarız. Gün boyu gördüklerimiz belki de bizi gittikçe zihnen yorgun ve bıkkın hale getirebilir. Hele hep olumsuzdan beslenen bir ortamdaysak adeta yazın bile kış uykusuna yatmak isteriz. Kimisi de doğuştan uyanıktır veya kendini öyle zanneder. Aslında çoğu zaman en derin uykuda olanlar da bunların arasından çıkar. En derin uykuda olmalarının sebebi de uykuda olduklarının dahi farkında olmamalarıdır. Bir insanı uykusundan kaldırmaya çalışırsanız o insanın alarm saatine gösterdiğinden beter bir tepki görmeyi göze almış olmalısınız. Aslında bunların uykuya devam etmesi belki de herkes için daha hayırlı olabilir çünkü sözde değil özde çevreyle ve insanla ilgilenenlerin de bildiği gibi insanlar ve doğa, birçok kişinin tüketim toplumuna empoze etmeye çalıştığı gibi sadece iyilik ve güzellikten oluşmuyor, karanlıklar ve çirkinlikler de bu bütünün parçaları.

Mevlana'nın Mesnevi'sinde geçen "Yılan Avcısı", ölü sandığı dev yılanı Bağdat Pazarı'na getirip onu sergileyip bundan para kazanma peşindedir. Uyanan dev yılan yüzbinlerce insanı, kendini uyanık sanan uyurgezer yılan avcısı dahil yutar. Avcı av olmuştur. Halbuki yılanın şehre inme ve insanları yeme gibi bir derdi yoktur. Goethe'nin "Büyücünün Çırağı" da benzer bir hikâyedir. Çırak tam bilmediği, anlayamadığı ve hükmedemeyeceği güçleri kendi çıkarları için kullanmaya çalışırken av olmaktan son anda ustası tarafından kurtarılır.

Her gece ve her sabah

Doğar bazıları acıya.

Her sabah ve her gece

Doğar bazıları tatlı hazza.

Doğar bazıları tatlı hazza,

Doğar bazıları sonsuz geceye.

Yönlendiriliriz bir yalana inanmaya

William Blake, Masumluk Kehanetleri

Gerçekten de bazıları sonsuz geceye doğmuştur. Fakat gece olmasına rağmen uyanmışlardır. Bazıları da tatlı hazza doğmuştur ama daha az şanslı olanların durumunu umursamazlar. Sonsuz geceye doğanlar arasında

uyanalar ve çirkin olmayanlar, buradan dürüstçe ve mertçe çıkmak isterler. Spor, sanat ve piyasalar da nereden geldiğinin çok önemli olmadığı gibi rekabetçi alanlar bunları bir mıknaş gibi çeker.

Fakat labirentten Minotor'a yem olmadan çıkmaları için onlara yardım edecek Minos'un kızı Ariadne ortada yoktur. Telefon ile kendisine ulaşmaya çalışan danışan, telefonunda şöyle metalik bir bant mesajı duyar: "Değerli müşterimiz, bizim için çok değerlisiniz ama danışmanınız Ariadne aerial yogadan dönerken trafikte mahsur kaldığı için gelemeyecektir." Gerçek ise Ariadne'nin insani sorunları ve tuhaf sorguları ile uğraşmaktan sıkılıp, işinin bir bilgisayara verilmiş olmasıdır. Ama bilgisayar insani özellikler taşımadığı için Ariadne'nin Minotor'u oyalaması gibi yaratıcı çözümler bulamaz.

Yatırımcı yeterince yol almaya cesaret eder de perdenin arkasına bakarsa Oz'da büyücü falan olmadığını fark eder. Yardım alma konusunda çok daha titiz hale gelmeye başlar ve olayın esas kendisinde bittiğini kavrar. Artık uyanmaya başlamıştır... Farklı bir yola koyulmaya başlar. Yolda çakma yılan avcıları, gerçek rehberler, yılan ve çıyanlara bolca rastlar ama kendine güveni yükselmiştir. Fakat bir konu daha vardır.

Harikalar Diyarı'nda yolunu kaybetmiş olan Alice, Cheshire Kedisi'ne sorar: "Hangi yöne gitmem gerekiyor?" Cheshire Kedisi ise: "Sorunun cevabı nereye gitmek istediğine göre değişir" diye cevap verir.

Kimisine göre her şey kısa vadeli. Zaten her şey yalan, değerlemeler yalan, temeller yalan, asıl olan momentumdur. Kimisi bunun tam tersini düşünür. Her ikisi de, kendi tarzlarını içselleştirdiyse, başarılı olabilir.

Belirsizlikten kaçınma, özellikle aşırı bilgi yüklemesi ile karşı karşıya kaldığımızda doğal bir insanlık durumudur. Muhtemelen bu yüzden giderek daha fazla insanın alaycı ve nihilist hale geldiğini ya da karar verme sürecini makinelere veya sözde uzmanlara devrettiğine tanık oluyorsunuz.

"Şahin döner, döner de işitemez şahinciye genişleyen çemberde; tutamaz merkez; nesnelere dağılmış" der William Butler Yeats. Kutuplaşma çağı devam etmesine rağmen yatırım alanında ekstremeler ve dogmalar fakirleşmeye giden kestirme yollardan biridir.

Orta yollardan biri olarak, sağlam bir modellemeye dayalı temel ve insan, düşünce ve yaratıcılığı da içeren bir makro stratejinin daha iyisini yapabileceğini düşünüyoruz. Bu Budist Mahayana felsefesinin Madhyamaka okulunun önerdiği orta yol ile uyumlu mu bilmiyorum, çok da umursamıyorum. Bizim için bu yöntem yeterince iyi.

Bu çerçeveden bakınca piyasalar ile ilgili görüşlerimiz şöyle: Geçen haftaki raporumuzda bahsettiğimiz düzeltme geldi, podcastimizde de tahmin ettiğimiz gibi çoğunluğun ve ana akımın ihmal ettiği Çin kaynaklı gelişmeler de bu düzeltmeyi tetikledi. Daha spesifik olarak, daha önce de belirttiğimiz gibi, özellikle gelişmiş ülke borsalarındaki yüksek değerlemelerin, daha yavaş büyüme, yapışkan enflasyon, olumsuz mevsimsellik ve likidite artışındaki düşüşün öne çıktığı bir kavşakta olduğumuzu düşünüyorduk. Bu piyasaları düzeltmeye daha hassas hale getirmişti ve nitekim satış dalgası da görüşlerimizi teyit etmiş oldu. Bir dip oluşmadan önce, aşağı yönlü eğilim daha devam edebilir ama bu noktada artık daha karamsar olmaya başlamanın, en azından önümüzdeki aylar için, çok makul olmayacağını düşünüyoruz. Yine risk alarak iki hafta önce yani düzeltme öncesi yorumlarımızın arkasındayız. Yani: sonra, bundan sonraki ani düşüşleri satın alma fırsatları olarak görme eğilimindeyiz. Dibe hem zaman hem seviye olarak uzak olmadığımızı düşünüyoruz. Bunun nedeni, dördüncü çeyrekte reflasyonist dinamikler ve artan küresel tahvil faizleri eşliğinde küresel bir risk varlık rallisi görme beklentimiz. Bu nedenle, değer/döngüseller ve gelişmekte olan ülke piyasalarının iyi performans göstermesi muhtemel.

TCMB'nin faizleri indirip indirmediğinden bağımsız olarak, Türk hisse senetlerinin gelişmekte olan piyasalardaki yükselişe katılmasını ancak dördüncü çeyrekteki yükseliş hareketinin reflasyonist dinamikler tarafından yönlendirilmesini ve artan tahvil faizlerinin de eşlik etmesini beklediğimizden, gelişmekte olan ülke piyasa benzerlerinin gerisinde kalmasını bekliyoruz. Dolayısıyla hisse seçimi bize göre daha da önemli hale gelecek.

Alice: "Nereye gittiğim çok da umurumda değil. Bir yere varayım yeter ki." Sizin de durumunuz buysa biraz daha sıkıntı var demektir.

Cheshire Kedisi'nin dediği gibi: "O zaman ne yöne gittiğin fark etmez. Yeteri kadar yürürsen, emin ol bir yere varırsın." Hasbelkader vardığın yer bir dağ tepesi de olabilir ve zirveye ulaştığın için kendinle gurur duyabilirsin. Ama uyuyor da olsa kendini zirvede görüp oradan sana değil doğaya ait olan canlıları alıp onlardan para kazanmak için getirmemen daha iyi olur. Mevlâna'nın dediği gibi "Eğilip yeri öpmenin binlerce yolu var, yeniden eve dönmenin binlerce yolu."

ÇEKİNCE:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Söz konusu rapor belli bir kişiye veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik olarak hazırlanmamıştır. Belirli bir getirinin sağlanacağına dair herhangi bir vaat veya taahhütte bulunulmamaktadır. Tüm yorum ve tavsiyeler öngörü, tahmin ve fiyat hedeflerinden oluşmaktadır. Zaman içinde piyasa koşullarında meydana gelen değişiklikler nedeniyle söz konusu yorum ve tavsiyelerde değişikliğe gidilebilir. Size uygun olan yatırım araçlarının ve işlemlerin kapsam ve içeriği uygunluk testi neticesinde belirlenir. Uygunluk testi, yatırım kuruluşu tarafından pazarlanan ya da müşteri tarafından talep edilen ürün ya da hizmetin müşteriye uygun olup olmadığının değerlendirilmesi amacıyla, müşterilerin söz konusu ürün veya hizmetin taşıdığı riskleri anlayabilecek bilgi ve tecrübeye sahip olup olmadıklarının tespit edilmesidir. Bu raporda yer alan her türlü bilgi, yorum ve tavsiye uygunluk testi ile tespit edilecek risk grubunuz ve getiri beklentiniz ile uyumlu olmayabilir. Bu nedenle, uygunluk testi neticesinde risk grubunuz tespit edilmeden sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi amaç, bilgi ve tecrübenize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan bilgi ve veriler, araştırma grubumuz tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan derlenmiş olup, doğrulukları ayrıca araştırılmamıştır. Bu nedenle, bu bilgilerin tam veya doğru olmaması nedeniyle doğabilecek zararlardan Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. ve çalışanları sorumlu değildir. Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından farklı bölümlerde istihdam edilen kişilerin veya Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'nin ortaklarının ve iştiraklerinin bu raporda yer alan tavsiyelerle veya görüşlerle hemfikir olmaması mümkündür. Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. ile piyasanın işleyişinden kaynaklanan makul nedenlerden dolayı, Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. ortakları, çalışanları, yöneticileri ve bunlarla doğrudan ve dolaylı olarak ilişkileri bulunan istihdam ilişkisi doğuracak bir sözleşme çerçevesinde veya herhangi bir sözleşme olmaksızın çalışan ve tavsiyenin hazırlanmasına katılan tüm gerçek veya tüzel kişiler ile müşterileri arasında önlemeyen çıkar çatışması ve objektifliği etkilemesi muhtemel nitelikte ilişkiler doğabilir. Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. , ortakları veya iştirakleri, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirildikleri yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yan hizmetlerini, bu raporda bahsi geçen şirketlere, muhtelif zamanlarda, sunmayı teklif edebilir veya sunabilir. Muhtelif zamanlarda, Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'nin, ortaklarını, iştiraklerinin ve işbu kapsamdaki yöneticilerinin, yetkililerinin, çalışanlarının veya temsilcilerinin, doğrudan veya dolaylı olarak, raporda bahsi geçen işlemler, menkul kıymetler veya emtialar üzerinde pozisyonları bulunabilir veya farklı nedenlerle ilgi ve ilişkileri bulunabilir. Söz konusu çıkar çatışması durumlarında Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. , internet sitesinde yer alan Çıkar Çatışması Politikası uyarınca hareket eder. Bu rapor, sadece gönderildiği kişilerin kullanımı içindir. Bu raporun tümü veya bir kısmı Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'nin yazılı izni olmadan çoğaltılamaz, yayınlanamaz veya üçüncü kişilere gösterilemez, ticari amaçla kullanılamaz.